

Årsplan og budget for 2010

Miljøpunkt Indre By-Christianshavn

23.10.2009

Miljøpunkt Indre By-Christianshavn (i det følgende betegnet Miljøpunkt) blev formelt stiftet i juni 2008. Fra december var der ansat en centerleder, omkring årsskiftet kunne lokalerne på Rådhuspladsen 77 (R77) så småt tages i brug, og 11. maj var Miljøpunkt så veletableret, at man kunne invitere bydelen til et Åbent Hus-arrangement. På det tidspunkt var de første projekter allerede for længst iværksat. Årsplan 2010 er således den første årsplan, som har kunnet udarbejdes på baggrund af egentlige erfaringer fra projektaktiviteter.

Mange af de aktiviteter, som er igangsat i løbet af 2009, er stadig igangværende og vil fortsætte langt ind i 2010 eller har kontinuert karakter. Årsplan 2010 har derfor i høj grad karakter af videreførelse og videreudvikling af aktiviteter, som er påbegyndt i 2009.

Situation

Årsplan 2009 blev formuleret med det dobbelte mål at udstikke en klar retning for, hvordan centeret i det kommende år kan udfolde sit virke og sin virkemåde, og hvordan man kan sikre optimale vilkår for en udviklingsproces, hvor centerudvikling og projektudvikling kan understøtte hinanden. Dette har etableret en velfungerende ramme for Miljøpunkts aktiviteter og arbejdsmåde, som vil blive fortsat i 2010.

Når man ser på Miljøpunkts aktivitetsliste for 2009, er adskillige af projekterne kommet til i løbet af året, igangsat på baggrund af muligheder, som er opstået i øjeblikket. Vi er derfor opmærksomme på vigtigheden i ikke at binde samtlige ressourcer forud, men at fastholde en åbenhed overfor at kunne lave sådanne indsatser, når situationen lægger op til det.

Denne kategori af projekter omfatter for eksempel 'red et træ'-aktioner, pressekonferencer med klima-kapaciteter som Bill McKibben og James E. Hansen, studiekredsen omkring Københavns Kommunes (KKs) klimaplan, bidrag til høringssvar og til idékonkurrencen om Statens Naturhistoriske Museum, etableringen af Lommepark 77 på Vartov-pladsen, det kommunale samarbejdsprojekt Projekt Strøgbutik (omkring KLIMA+), og årets store projektramme, Klimabundmødet Windows of Hope, som løber af staben i dagene 5.-18. december.

Lokalefællesskabet på R77 med sekretariatet for Lokaludvalgene for Indre By og Christianshavn har vist sig ud over at bidrage til et styrket dagligt arbejdsmiljø at åbne for mange oplagte samarbejdsflader samtidig med, at det har kvalificeret den lokalpolitiske dimension af Agenda 21-arbejdet.

Indarbejdelsen af Vindmølleadministrationen for Middelgrundens Vindmøllelaug og Hvidovre Vindmøllelaug i Miljøpunkts agenda er endnu en aktivitet, som ikke var forudset i Årsplan 2009, som har givet os en stor spændende opgave at løfte og et netværk af personer, som har konkrete erfaringer med etableringen af andelsbaserede vindmøllelaug. Med KKs netop vedtagne klimaplan, hvor etableringen af andelsbaserede vindmølleparker spiller en central rolle for byens opnåelse af CO₂-neutralitet, er det oplagt at bringe dette netværks ekspertise i spil.

Alt i alt har Miljøpunkts aktiviteter i løbet af året nået et omfang, hvor vi har måttet udvide med nye lokaler på fjerde sal for at have tilstrækkeligt med projektarbejdspladser. Også derfor vil der være brug for et stykke ind i 2010 at prioritere den konkrete etablering af centeret som arbejdssted.

For 2010 vil det være vigtigt at fortsætte vidensindsamlingen og kortlægningen af bydelens

problemer og indsatsområder, samt at få afklaret og udviklet en effektiv kommunikationsstrategi i forhold til bydelens særlige karakter, som sikrer, at centerets projekter og aktiviteter kan få optimal synlighed og gennemslagskraft.

Langsigtet vision

Miljøpunkts rolle er at være advokat for livsrummet, biodiversiteten, og byens grønne og levende elementer.

Miljøpunkt ønsker overordnet at medvirke til et København

- som miljømetropol, hvor bæredygtighed er konsekvent indtænkt overalt,
- som udstillingsvindue for den bæredygtige storby,
- med en bæredygtig trafik-, transport- og kommunikationsstruktur,
- med optimale vilkår for en bæredygtig virksomhedsdrift,
- som en frodig, smuk, sund og grøn ramme for byens beboere, arbejdende og besøgende,
- som et fremsynet eksempel på en CO₂-neutral storby med et faldende globalt økologisk fodaftryk.

Miljøpunkt vil arbejde for denne vision gennem

- at skabe lokal dialog om væsentlige miljøspørgsmål, herunder kommunens miljøpolitik
- at forankre agenda-aktiviteterne ved aktiv inddragelse af bydelens borgere, institutioner, foreninger, virksomheder og handelsliv,
- at bistå med bred faglig viden og kvalificeret bistand til de nævnte parter, samt
- at støtte helhedsorienterede miljøprojekter i tæt samarbejde med andre aktører.

Vi ser for os et Miljøpunkt, som kan informere, inspirere, agere, koordinere, støtte lokale initiativer, bygge netværk, koble offentlige og private interessenter i bydelen på utraditionelle måder, skabe maksimal synliggørelse på holdninger og bringe bydelens muligheder i spil.

Vision 2010-2012

Miljøpunkt ser bredt sine opgaver inden for følgende områder:

- Støtte miljøtiltag blandt bydelens beboere og virksomheder.
- Sikre bedre luftkvalitet (særligt partikelforureningen).
- Styrke byforgrønnelsen - grønne gårde og gaderum, parker og lommeparker.
- Opprioritering af cykel- og fodgængervenligheden og den kollektive trafik.
- Styrke viden om klima, miljø og bæredygtighed blandt bydelens beboere og virksomheder.
- Stimulere og inspirere til miljøbevidst adfærd blandt bydelens beboere og virksomheder.
- Opbygge en køreplan for en CO₂-neutral bydel i en CO₂-neutral region.

Dette afspejler sig i den vifte af projekter, som er medtaget i årsplanens projektliste, som giver et godt billede af centerets vision for de kommende år.

En vision er ikke et én gang fastlagt manifest, men en størrelse, som må forstås og evalueres i stadig dialog med arbejdet med udviklingen af den bæredygtige by.

Strategi og prioriteringer for 2010

En række nøgleord for Miljøpunkts strategi og prioriteringer for 2010 er:

- Projektaktiviteter med fokus på byforgrønnelse og luftforurening
- Trafikale løsninger omkring el-biler
- Grundlags- og kortlægningsprojekter
- Synliggørelse og kommunikationsstrategi
- Styrkelse af netværk og samarbejdsflader

Miljøpunkt har i løbet af 2009 opnået en vis synlighed i det lokale medie billede. Miljøpunkt vil også i 2010 prioritere projekter og aktiviteter, som giver Miljøpunkt stor **synliggørelse** og en plads i bydelens bevidsthed som et sted, hvor man kan søge hjælp til en bred vifte af miljøspørgsmål. For hvert enkelt af Miljøpunkts projekter og aktiviteter er det vigtigt at afklare og fastholde synlighedspotentialet. Alle projekter vil blive præsenteret og konkluderet i en særlig sektion på centerets hjemmeside, og hvor der er basis for det, bør der skaffes medieomtale.

I årsplanen for 2009 var der stærkt fokus på det vigtige i at få udviklet en kommunikationsstrategi, som kan sikre, at man reelt når sine målgrupper. Der er sket ganske meget på området i 2009, og vi har fået etableret et **inspirationspanel** af forskellige eksperter og inspiratorer på området. Miljøpunkts kommunikationsmodus vil også i 2010 være højt prioriteret.

I løbet af 2009 har vi fået hul på et 3-fløjet A4 folderformat, som vi selv kan trykke, hvilket gør det til en både fleksibel og prisbillig løsning. Lige nu er vi ved at afklare en **vindues-display**-løsning (en bagprojiceret Fresnel-skærm), som drager fordel af vores store vinduer i gadeplan. Den forestående omlægning af Miljøpunkts nuværende hjemmeside til en web 2.0-struktur vil blandt meget andet øge fleksibiliteten og interaktiviteten, lette vedligeholdelse og administration af sendelister - et fast **nyhedsbrev** står højt på ønskelisten for 2010.

Det er ønskeligt at etablere et samlet **narrativ** om Miljøpunkt som en aktør, der brænder for bydelens miljø, som kan skabe resultater, selv eller gennem andre, som arbejder for win-win-løsninger, hvor alle parter og miljøet er vindere, og som den oplagte samarbejds- og samtalepartner i miljøspørgsmål. Opbygningen af et **image** for Miljøpunkt som advokat for livsrummet, biodiversiteten, og byens grønne og levende elementer forudsætter konsistente aktiviteter over tid.

I forbindelse med Klimatopmødet medvirker Miljøpunkt i **Klimabundmødet Windows of Hope**, hvor klima- og bæredygtighedsproblematikken over 14 dage vil være belyst gennem en mangfoldighed af tilgange med vægt på, hvad vi i fællesskab kan gøre. Arrangementet involverer mange hundrede deltagere fra alle dele af verden, og vil ud over en kolossal udvidelse af samarbejdsfladen give en stor erfaring med at håndtere meget store projekter drevet primært med frivillig indsats. Afholdelsen af et sådant projekt rejser naturligt spørgsmålet, hvordan vi kommer videre fra COP15. Er det kulminationen af års anstrengelser, eller er det en kickstart for udfasningen af det fossile samfund?

Der har været talt en del om **klima-lede** - at familien Danmark på den anden side af Klimatopmødet ville være trætte af snak om klimaet uden handlinger og dommedagsscenarioer uden at kunne gøre noget. Erfaringerne fra Kyoto modsiger dog dette. Her var der efter Kyoto-aftalens vedtagelse en vedholdende, markant øget miljøinteresse, og Kyoto-aftalen blev et før-efter for byen. Endda er det vigtigt at gøre sig systematiske overvejelser om, hvordan man håndterer klimaproblematikken på den anden side af, at Klimatopmødets mange delegerede og NGO'er er rejst hjem. Hvordan kommer vi videre? Hvad er forholdet mellem klima og bæredygtighed, det lokale og det globale? - de to nøglespørgsmål for vores blog *Strøtanker om bæredygtighed*. Skal vi nødvendigvis gøre alt op i CO₂, eller skal vi arbejde på klimavenlige holdninger og livsmønstre uden nødvendigvis hele tiden at skulle tale om klima og CO₂? Hvor man sagtens kan forestille sig klimaløsninger, som ikke er bæredygtige, er det vanskeligt at forestille sig bæredygtige løsninger, som ikke er klimavenlige.

Vi har i løbet af 2009 ofte drøftet, hvad det vil sige at være Agenda 21-center i en bydel, hvor beboerne er i markant mindretal i forhold til de mange, som hver dag arbejder i byen, gæster byen og fester i byen. Dette forhold gør billedligt talt, at man ikke kan gå på gaden, hvis man vil nå 'manden på gaden' (m/k). Ligeledes gør funktionen som centrum i en stor bystruktur, at for eksempel løsningen af den trafikale situation og den ultrafine partikelforurening, som udgør to af bydelens store miljømæssige problemkomplekser, i meget høj grad kræver indsatser, som rækker ud over bydelsgrænsen.

Indre By-Christianshavn har næsten ligeså mange CVR-numre som CPR-numre. Hvor Indre By-Christianshavn har under 10% af KKs indbyggere, rummer bydelen nær ved halvdelen af KKs virksomheder. Dette rejser en diskussion om KKs tildeling af ressourcer til Miljøpunkterne, som nu udmåles udelukkende på baggrund af antallet af fastboende.

I løbet af 2009 er der taget hul på en lang række projekter og problemstillinger, hvis afslutning rækker ind i 2010. Virksomhedsundersøgelsen er godt i gang og vil generere et spændende materiale at gå videre med. **Den digitale kortplatform**, som vi betragter som helt central for vores videre arbejde, har vist sig mere kompliceret end som så at etablere. Af samme grund er registreringer af bydelens naturkapital, en anden del af de **grundlagsundersøgelser**, som Årsplan 2009 udstak som en væsentlig del af fundamentet for at kunne arbejde optimalt i bydelen, blevet udsat. Men i løbet af 2009 har vi fået indkredset vores behov, når det gælder kortplatform, og der er etableret kontakt med det amerikanske open source-projekt *Open Green Map*, som det synes oplagt for vores behovsstruktur at bygge videre på. For at få styrket erfaringsindsamlingen og -udviklingen på området vil vi derfor i 2010 tilbyde arbejdsfaciliteter til en arbejdsgruppe omkring EcoMap/GreenMap.

Tilsvarende har vi i andet halvår af 2009 støttet Klimabevægelsens projekt **Vores hjem - Vores klima**, med en arbejdsplads, og vil også i 2010 tilbyde dette. Ligeledes vil vi på R77 være vært for en **trafik-workshop** over det næste 1-2 år med det mål at etablere en visionær trafikplan for København. Det er en god måde at samle stærke og engagerede netværk omkring Miljøpunkt på. Og det er i løbet af 2009 blevet lysende klart, at det er vigtigt for Miljøpunkts samlede aktivitetsniveau at pleje forskellige netværk af frivillige.

Af andre aktiviteter, som vil række ind i 2010, kan nævnes opfølgningen af **Projekt Strøgbutik**, et samarbejdsprojekt mellem TMF og Miljøpunkt, som gennem sin introduktion af bydelens virksomheder til KLIMA⁺ potentielt vil fortsætte mange år frem. Et sådant samarbejde mellem forvaltning og Miljøpunkt har store perspektiver, og vi håber på i de kommende år at kunne udvikle formen. Men der er en række forhold, som må afklares, hvis de skal bringes til at fungere optimalt for Miljøpunkterne. Vi så i den forbindelse gerne, at KLIMA+ fremover skærpede sin klima- og miljøprofil.

Det står på baggrund af erfaringerne fra det første år helt klart, at den digitale kommunikation sammen med den direkte kontakt vil stå helt centralt i Miljøpunkts **kommunikationsstruktur**. Og det var umiddelbart meningen, at vores hjemmeside *www.a21.dk* hurtigt skulle omlægges til en web 2.0-baseret struktur (i dag er kun bloggen web 2.0-baseret). Men vi har afventet afklaringen af den digitale kortplatform, og med små tilretninger har den eksisterende hjemmeside fungeret fint. I stedet har vi etableret *www.middelgrunden.dk* og *www.climatebottom.dk* som web 2.0-strukturer, som begge ligesom *Open Green Map* kører på *Drupal*, en ledende open source **web 2.0-platform**. Vi regner således med i løbet af 2010 at udvikle en fortrolighed med *Drupal* dertil, at vi selv kan lave så godt som alle løbende tilretninger.

Projektarbejdet og centeretableringen har i store dele af 2009 været så tidskrævende, at der ikke er blevet skrevet så ofte som ønskværdigt på vores blog **Strøtanker om bæredygtighed**. Endda er der stigende besøgstal, der er typisk 5-700 unikke besøgende pr. dag og medio oktober rundede *www.a21.dk* 1 million sidevisninger - først og fremmest via bloggen. Den har vist sig en vigtig del af opbygningen af et stærkt fagligt netværk omkring Miljøpunkt, med tråde langt ind i både aktivistmiljøer og universitetsverdenen.

Hen over sommeren har vi arbejdet på en projektramme, **Byens grønne lunger**, som igennem en lang række samtidige indsatser inden for tre hovedområder sigter på en markant forøgelse af byforgrønnelsen og forståelsen af nødvendigheden af de grønne elementer i den tæt bebyggede by. Dette lægger således op til, at Miljøpunkt i de kommende år prioriterer en væsentlig del af sine ressourcer på koordinerede aktiviteter i krydsfeltet mellem byforgrønnelse og partikelforurening. En sådan indsats vil forudsætte flere midler, end Miljøpunkt råder over med de nuværende bevillinger. Planen er derfor at fortsætte dette projektudviklingsarbejde og de nødven-

dige samarbejdsrelationer med KK og andre interessenter dertil, at vi i fællesskab kan aflevere en stærk og velunderbygget ansøgning i 2010 (se også under 2.13).

Ansøgningens projektskema er medtaget i årsplanen som bilag. Man ser her en opdeling af aktiviteterne i tre hovedgrupper, 1) rådgivning, erfaringsopbygning og -deling, 2) digital kortplatform med tilhørende registrering og formidling af bydelen naturkapital, samt 3) en systematisk vidensindsamling med fokus på, hvordan et øget urbant beplantningsvolumen kan lede til en bedring af luftkvaliteten, herunder reduktion af den ultrafine partikelforurening. Denne brede vifte af koordinerede indsatser vil tilsammen kunne skabe et synergisk felt, som kan stimulere og kvalificere en lang række konkrete byforgrønnelsesprojekter forestået af både private og offentlige aktører.

Foreløbig er der med årsplanen for 2010 planlagt afgrænsede enkeltindsatser som lørdagsrådgivningen **Byens grønne glæder**, som kan være med til at afprøve og kvalificere delelementer i ansøgningen. Ligeledes vil afsøgningsarbejdet fortsætte omkring indkredsningen og etableringen af en egnet digital kortplatform.

Ved Miljøpunkt har vi fulgt tilblivelsen af KKs klimaplan meget nøje, og har i første halvår 2009 været initiativtager til og vært for en **studiekreds** omkring klimaplanen med en bred deltagerkreds, som ledte til et 40-siders høringssvar. Miljøpunkt støtter fuldt op om planens målsætning om **CO₂-neutralitet** i 2025 og vil arbejde for, at denne målsætning opretholdes også med en systemafgrænsning, hvor vareforbrug og international transport (skibs- og luftfart) er medtaget i CO₂-beregningerne.

Realiseringen af KKs klimaplan forudsætter opførelse af vindmøller med en samlet kapacitet på 290 MW, primært som **andelsbaserede vindmøller**. Det folkelige medejerskab til energiproduktionen vil potentielt have mange positive afledte virkninger. Med administrationen af Middelgrundens Vindmøllelaug og projektledelsen af Hvidovre Vindmøllelaug har vi løbende kontakt med det netværk af mennesker, som har konkrete erfaringer med etableringen af andelsbaserede vindmøllelaug. Det er vigtigt at inddrage den ekspertise tidligt i processen, og vi vil i den kommende tid aktivt medvirke til etableringen af disse laug. Dialogen med KK herom er allerede indledt.

Syv virkefelter

Miljøpunkts projektlister for 2010 er inddelt i syv indsatsområder.

- 1) Etablering, drift og udvikling af centeret.
- 2) Synlighed, videns- og informationsprojekter.
- 3) Baggrunds- og kortlægningsprojekter.
- 4) Byforgrønnelse.
- 5) Trafik og luftforurening.
- 6) Forbrug, affald og recirkulering.
- 7) Energi- og klimaprojekter.

Håndteringen af miljøproblemer går ofte på tværs af sektorer, og mange af projekterne ville med en vis ret kunne være placeret flere andre steder. For eksempel har byforgrønnelsen samtidig med de umiddelbare forandringer af det visuelle og funktionelle miljø en vigtig rolle overfor luftforureningen, ligesom mange af projekterne i 4-7 har stærke aspekter af synliggørelse og vidensformidling, og en række af CO₂-kortlægningsprojekterne i indsatsområde 7 samtidig har baggrunds- og kortlægningskarakter.

Efter hvert projekt er der i skemaerne for de syv virkefelter nedenfor angivet en simpel prioritering, * / ** / ***, som angiver muligt / vigtigt / vitalt i 2010. Samtidig er det angivet, hvor der er tale om et nyt projekt i forhold til årsplan 2009.

KK har tilsluttet sig EU-initiativet *Covenant of Mayors* sammen med 480 andre byer og kommuner fra 23 EU-lande. Byer, som er tilmeldt *Covenant of Mayors*, forpligter sig officielt til klima- og energimålsætninger, der er mere ambitiøse end EU's. I den forbindelse skal der udarbejdes handlingsplaner for hvert lokalområde, som for KKs vedkommende vil være Miljøpunktens årsplaner. Projekter mærket med * efter projektnummeret (f.eks. 2.1*) angiver således projekter, som kan bidrage til KKs opfyldelse af forpligtelserne i *Covenant of Mayors*, www.eumayors.eu.

Inden igangsætning af projekter i Miljøpunkt sker der for hvert projekt en projektmodning. Her et skemaformat, som vi har udviklet igennem 2009. Skemaet omfatter ud over et kort rids af projektformuleringen en opregning af projektansvarlige, projektudførende, ankerperson i bestyrelsen, samarbejdspartnere, intern og ekstern finansiering, forventet tidsforbrug og tidslinje, samt en opstilling af interne og eksterne succes-kriterier. Sammen med en egentlig projektbeskrivelse, som varierer i omfang i forhold til det konkrete projekt, danner dette skema grundlaget for bestyrelsens beslutninger om projektigangsættelser.

1	Etablering, drift og udvikling af centeret	prioritering	Samarbejdspartnere
1.1	Miljøpunkt centeroprettelse	**	LU
1.2	Miljøpunkt organisationsstruktur	**	
1.3	Kommunikationsstruktur for Miljøpunkt	***	eksterne konsulenter
1.4	Kommunikationsstrategi for Miljøpunkt	**	eksterne konsulenter
1.5	Strøtanker om bæredygtighed (blog)	***	
1.6	Etablering af køkken	*** ny	LU

Aktiviteterne i denne gruppe har til dels kontinuert karakter. Det overordnede mål er at sikre udviklingen og opretholdelsen af et godt arbejdsmiljø og et velfungerende, velreflekteret fundament for centerets mangedannede virke, herunder en kommunikationsstrategi, som sætter Miljøpunkt i stand til at kommunikere og arbejde præcist i bydelen.

1.6) Grundet længe uafklarede lejeforhold med Københavns Ejendomme og besværlige kloakeringsforhold er det først nu ved at komme dertil, at et egentligt køkken kan etableres på R77. Det vil få stor positiv betydning for stedets arbejdsmiljø og personalets sundhed.

2	Synlighed, videns- og informationsprojekter	prioritering	Samarbejdspartnere
2.1*	Miljøpunkt ladcykler	*	
2.3	Udstilling i tomme vinduer	*	erhvervsejendomsrådgivere
2.4	Mobile udstillinger	*	
2.5	Opsamling af borgerinitiativer og aktuelle sager	**	LU
2.7*	Mad og Klima	**	Green Events
2.9	Huskunstner	*	Statens Kunstfond
2.11*	Udstillingen <i>Hungry Planet</i>	*** ny	Peter Menzel
2.12	Nyhedsbrev	*** ny	
2.13*	Byens grønne lunger, ansøgning	*** ny	KK m.fl.

Som omtalt under strategi og prioriteringer er det vigtigt i Miljøpunkts indledende faser at skabe synlighed på holdninger.

2.1) Med foreløbig fire ladcykler har Miljøpunkt etableret mulighed for at låne ladcykler både på Christianshavn og i Indre By. Ordningen er blevet særdeles vel modtaget, og det er blevet en meget konkret del af vores synlighed i bybilledet. Vi har overvejet at 'sælge' ideen til f.eks. Irma eller bydelens Kulturhuse, så det bliver en selvfølge, at man fra et stort antal steder i byen har adgang til at låne ladcykler til småtransport.

2.7) Projektet *Mad og Klima*, som retter sig mod bydelens folkeskoler, har netop været gennemført i samarbejde med Green Events. Evalueringen er endnu ikke endeligt afsluttet, men projektet har været en stor succes. Og en del af konklusionen kunne være, at vi skal søge midler til at gennemføre og videreudvikle projektet, så det bliver et tilbagevendende projekt for bydelens 6.-klasser.

2.11) Vi er i forbindelse med Klimabundmødet i færd med at erhverve rettighederne til udstillingen *Hungry Planet. What the World Eats*, med en serie fantastiske fotografier af Peter Menzel. Det er portrætbilleder, som viser familier verden rundt sammen med, hvad de typisk bruger af fødevarer på en uge. Planen er at lave en begrænset digital fremvisning i december 2009 og så lave en større samlet udstilling i 2010. Yderligere er det planen at lave en serie tilsvarende billeder af, hvad forskellige københavnske familier spiser - diabetikere, kødspisere, veganere, mennesker med forskellig indvandrerbaggrund, religiøs overbevisning osv.

2.13) Arbejdet med at formulere projektrammen 'Byens grønne lunger' til en samlet projektbeskrivelse, som der kan søges på i sin helhed eller til delprojekter, vil kræve en løbende aktivitet i første halvår 2010.

En Life+ansøgning har været på tale. Men de forskellige alternativer skal undersøges. En Life+ansøgning er en mulighed for at hente store bevillinger, men er administrationsmæssigt set meget tung, samtidig med, at tildelingskriterierne er meget formalistiske. Hvis derfor i stedet ansøgningerne rettedes mod enten Nordregio eller humanistiske fonde generelt, ville det give langt mindre administration og en fleksibilitet i projektets gennemførelse, som ligger mere på bølgelængde med Miljøpunkts arbejdsmodus.

3	Baggrunds- og kortlægningsprojekter	prioritering	samarbejdspartnere
3.1	Etablering af digital kortplatform	***	KK, eksterne konsulenter
3.2	Kortlægning af Indre Bys naturkapital	**	
3.3*	Kortlægning af grønne virksomheder	*	
3.4*	Projektarbejdsplads for GreenMap/EcoMap	** ny	Open Green Map

3.1) Afsøgninger i løbet af 2009 tyder på, at den optimale digitale platformsløsning består af en række forskellige lag. Nederst et Google Map-lag, dernæst et GIS-lag, som viser, hvor der er bygninger og friareal, dernæst et *Open Green Map* med de standardiserede ikoner og den software, som bibringer kortplatformen interaktivitet og fleksibilitet - alt sammen skal så kunne samles på vores hjemmesider i relevante sammenhænge. Udfordringen består kort sagt i at få disse lag til at virke optimalt sammen

3.4) Som omtalt ovenfor vil vi i 2010 stille en projektarbejdsplads til rådighed for Green-Map/EcoMap for at styrke vidensopbygningen omkring udviklingen af den digitale kortplatform.

4	Byforgrønnelse	prioritering	samarbejdspartnere
4.1*	Lommeparker	**	LU, KK
4.2*	Flydende haver i havnen & havnenatur	*	LU, KK, By & Havn
4.3	Visualiseringer af facadebeplantninger	*	
4.4*	Pilotprojekt facadeplanter	**	
4.5*	Byforgrønnelse og CO ₂ -reduktion	**	KU Life
4.7*	Biodiversitet på Christianshavns Voldanlæg	*	DMU (projekt LINABY)
4.10*	Lommepark 77	**	ny LU
4.11	Studerterkonkurrencen 'Den grønne by'	***	ny
4.12*	Byens Grønne Glæder	***	ny
4.13*	Bevar Krinsen	**	ny KK, Metroselskabet
4.14	Etablering af en pris: Årets Grønne Gård	**	ny

Den historiske by har en meget høj bebyggelsestæthed, hvorfor der er stort pres på bydelens få friarealer, og de grønne enklaver er under massivt pres fra den menneskelige aktivitet. Det gennemgående mål med projekterne i gruppe 4 er at styrke byforgrønnelsen og byens biodiversitet, med den vifte af positive virkninger for bymiljøet, som det indebærer. En styrkelse af byforgrønnelsen vil i 2010 være Miljøpunktets hovedprioritet.

4.1/4.2) Københavns Kommune har frem mod år 2015 indledt en projektramme om lommeparker. Med projekt 4.1 vil vi gerne kortlægge potentielle muligheder for at anlægge lommeparker i bydelen. Én løsning kunne være flydende grønne øer i havnen (4.2), som også kunne være en mulighed for på sigt at etablere en skolehave i bydelen. Der vil i det kommende år også være mulighed for at følge udviklingen af den planlagte lommepark på Dantes Plads.

4.4) Dette projekt kunne for eksempel være udviklingen af et afgrænsningselement, som kan sikre vedbend-beplantninger mod potentielt problematisk vækst på bygninger.

4.10) Lommepark 77 foran R77 er så godt som færdig. Der er tale om en midlertidig tilladelse, indtil den endelige udformning af Vartov-pladsen er afklaret. Det skal derfor i løbet af 2010 afklares, om der er mulighed for, at den indgår i den endelige udformning af pladsen, som efter planerne bliver anlagt i løbet af 2011, eller om den skal flyttes til et andet blivende sted.

4.11) Studenterkonkurrencen 'Den grønne By' er udskrevet 1. september 2009. Afleveringsfristen er 31.10., og de indleverede projekter vil blive udstillet som del af Klimabundmødet i december. Det vil være naturligt i 2010 at følge op på resultaterne, dels om der er nogle af konkurrencen resultater, som direkte kan realiseres i samarbejde med interessenter i bydelen, dels en yderligere formidling af resultatet, som fremover vil være generelt tilgængeligt på www.lommeparker.dk.

4.12) Med 'Byens Grønne Glæder' indbydes bydelens borgere til en række arrangementer med fokus på byforgrønnelse - ikke mindst de praktiske aspekter. Det kan for eksempel omfatte

konsultationer, gårdbesøg, byvandring mv. Hensigten er at afprøve forskellige elementer til kvalifikationen af Life+ansøgningen.

4.13) En tredjedel af Krinsen på Kongens Nytorv står for at skulle fjernes på grund af metroarbejder. Planerne er så, at man ligeså godt kan fjerne alle træerne - og at man ligeså godt kan gøre det med det samme. Men Sitas planteskole, som er ekspert i håndteringen af store bytræer, vurderer, at man sagtens vil kunne rodskære træerne og flytte dem til en midlertidig placering. Det kunne være i form af en installation på Kongens Nytorv, så man bevarede træerne og deres støvrensende egenskaber under metroarbejdet. For KK og Metroselskabet ville der i en sådan løsning ligge et stærkt signal om varsomhed over for bymiljøet.

4.14) Miljøpunkt har til hensigt at indstifte en pris: 'Årets Grønne Gård'.

5	Trafik og luftforurening	prioritering	samarbejdspartnere
5.1*	Luftforurening følgegruppe	**	LU, Det Økologiske Råd
5.2	Strandboulevarden	*	Miljøpunkt Østerbro m.fl.
5.5*	Workshop om radikal nytænkning af KBHs trafik	** ny	RBT, LU m.fl.
5.6*	Bydelsplan 2010	** ny	LU
5.7*	Cykelgade-struktur for Indre By-Christianshavn	** ny	RBT, LU

Luftforureningen er måske bydelens største enkeltstående miljøproblem, samtidig med, at det er meget vanskeligt at opstille projekter alene i bydelen, som løser problemet. I første omgang vil Miljøpunkt derfor ikke iværksætte egentlige projekter, men etablere en følgegruppe (5.1), som i samarbejde med lokaludvalg og andre interessegrupper kan prøve at få det bedste ud af miljøzoner, roadpricing, omlæggelse af den tunge trafik, styrkelse af den kollektive trafik osv. Målet må i første omgang være, at luftforureningen kommer ned under de af EU fastsatte grænseværdier. Ud fra et sundhedsmæssigt perspektiv er dette dog utilfredsstillende - grænseværdierne er nærmere fastsat for at opstille nogle "mulige" mål.

Indre By står i de kommende år overfor store forandringer i forbindelse med anlæggelsen af Metrocityringen, og det vil være en oplagt opgave for Miljøpunkt at følge udviklingen på tæt hold.

5.2) Med de nuværende bydelsgrænser ligger den sydligste del af Strandboulevarden i Indre By. I 2007 blev der lavet et meget visionært projekt for Strandboulevarden (5.2), hvor det ene spor blev inddraget til park- og byrumsfunktioner. Det ville være ønskeligt i samarbejde med Miljøpunkt Østerbro at få afklaret en mulig videreførelse af projektet.

5.5) Fra januar indleder vi i samarbejde med Rådet for Bæredygtig Trafik en workshop, som vil køre over de næste 1-2 år, med det formål at skabe en visionær trafikplan for Hovedstadsområdet med langt større vægt på den kollektive transport og et mindsket transportforbrug (set i forhold til Infrastrukturkommissionens forventninger om en stigning i transportforbruget på 70-90% inden 2030).

5.6) Lokaludvalgene for Indre By og Christianshavn står i 2010 overfor at skulle udarbejde en bydelsplan. Det vil være oplagt for Miljøpunkt at medvirke til, at miljøspørgsmål bliver fuldt integreret i bydelsplanen, og at den løses på et fagligt højt niveau.

5.7) Trafikoplægningsforsøgene på Nørrebrogade er nu gjort permanente, og der er planer om at fortsætte udviklingen på Amagerbrogade. Det vil i den forbindelse være oplagt at fortsætte en cykel-busgade på Amagerbrogade ind over Torvegade og videre over Knippelsbro, Bremerholm og Gothersgade til Nørrebrogade. Dette rejser spørgsmålet om en samlet plan for en cykel-busgade-struktur for det centrale København (5.7 er eventuelt integreret i 5.5 og 5.6).

6	Forbrug, affald og recirkulering	prioritering	samarbejdspartnere
----------	---	---------------------	---------------------------

6.1*	Affaldssortering	*	KK
6.2*	Farvel til plasticposen	**	
6.3*	Miljøvenlig livsstil	*	
6.4*	Miljøvenlige virksomheder	*	KLIMA ⁺
6.5*	Reklamer nej tak, også i byrummet (lysreklamer)	**	
6.6*	Kompostering af nedfaldne blade	* ny	

En vigtig del af at udvikle en mere bæredygtig by er at etablere et mere bæredygtigt stofskifte for byen. Projekterne i gruppe 6 forholder sig til forskellige aspekter af byens stofkredsløb, som i dag er præget af uhensigtsmæssige forbrugs- og produktionsmønstre, som medfører store mængder af affald. Danskernes globale økologiske fodaftryk ligger således i dag blandt de højeste i verden, med et ressourceforbrug på et niveau, som kræver omkring fire jordkloder. At bringe dette ned i nærheden af en enkelt jordklode vil fordre en udfasning af nuværende (lineære) produktions- og forbrugsformer og implementering af en konsekvent cyklisk håndtering af byen og dens stofskifte.

6.5) I forbindelse med indførelsen af de københavnske bycykler blev der opstillet en lang række lysreklamer, som på alle måder er uheldige i Middelalderbyen. I de senere år er reklametrykket i bybilledet øget, både når det gælder størrelse og intensitet - en udvikling, som er i modstrid med ønsket om at skabe en bæredygtig by. Projektet omfatter således både lysreklamer, lysforurening og uhensigtsmæssig belysning i det urbane miljø.

7	Energi- og klimaprojekter	prioritering	Samarbejdspartnere
7.1*	Lydløs kanalrundfart på vedvarende energi	**	Nettobådene
7.2*	Solceller i Indre By	*	KK, Københavns Solcellelaug
7.3*	Energisparetasker	**	Klima ⁺
7.4*	Vind i bybilledet	***	KK, møllelaugene
7.6*	Virksomheder og klima - Virksomhedspanel	**	CASA
7.7*	Boligernes energi- og miljøstatus	**	
7.8*	Offentlige institutioners energi- og miljøstatus	**	
7.9*	CO ₂ -regnskab for Indre By-Christianshavn	**	
7.10*	Plan for CO ₂ -neutral Indre By-Christianshavn	***	
7.12*	Alternativ til terrassevarmere	**	LU
7.17	Opfølgning på klimabundmøde og -topmøde	*** ny	
7.18*	Etablering af vindmøllelaug	*** ny	KK, møllelaugene
7.19*	Elbil-projekter	** ny	
7.21*	Projekt Strøgbutik (KLIMA ⁺ opfølgning)	** ny	KCC, KLIMA ⁺
7.22*	Vores hjem - Vores klima	** ny	Klimabevægelsen
7.23*	LED-lys (overflødigsgørelse af sparepæren)	* ny	Elsparefonden

Med den forestående afløser for Kyotoaftalen står verdenssamfundet overfor en stor beslutning, og i skrivende stund er det usikkert, om den politiske vilje til at vedtage en køreplan, som modsvare IPCCs anbefalinger af den nødvendige indsats for at holde sig under 2° og 450 ppm er til stede. Samtidig synes den nyeste forskning at pege på, at vi er nødt til at sigte på at nå tilbage på CO₂-koncentrationer i atmosfæren på omkring 350 ppm for at langtidsstabilisere klimaet og en temperaturstigning på max. 1,5°, for at undgå katastrofale udviklinger for biodiversiteten, hvilket leder til behovet for endnu stærkere reduktionsmål. Miljøpunktets mål må derfor overordnet være at bidrage til at give politikerne det stærkest mulige mandat til at indgå og efterleve en klimaafale, som kan sikre en bæredygtig udvikling, afbøde klimatologiske 'tipping points' og langtidsstabilisere klimaet. Dette indebærer at bibringe alle bydelens aktører - bor-

gere, boligforeninger, politikere, virksomheder osv. - en klar opfattelse af, hvad særlig de kan gøre for at bidrage til et CO₂-neutralt samfund.

Arbejdet med afviklingen af det fossile samfund og etableringen af en by, som er drevet, opvarmet og transporteret på vedvarende energikilder, står overfor særlige problemstillinger i bydelen Indre By. For eksempel kan vi ikke bare pakke hele den historiske bygningsarv ind i 30 cm mineraluld.

7.6) Projektet Virksomheder og Klima er en online-baseret spørgeskemaundersøgelse, med det formål at afdække virksomhedernes holdninger og barrierer i forhold til klimainitiativer. Der er foreløbig planlagt dele, hvoraf første del er gennemført. Ud over et værdifuldt statistisk materiale vil undersøgelsen tilvejebringe en stor mængde specifik viden, som det vil være oplagt at lave en form for opfølgning på i forhold til de enkelte virksomheder. Med projektet er der etableret et virksomhedspanel for Indre By-Christianshavn.

7.18) Miljøpunkt vil tage initiativ til et 'Københavns Vindmøllelaug', som kan støtte realiseringen af de andelsbaserede vindmøllelaug, som der er lagt op til i KKs netop vedtagne klimaplan.

7.19) Elbil-projekter der understøtter ændringer i trafikulturen. Det kan for eksempel være i forhold til pendlerproblematikken og varelevering til forretningsdrivende i Middelalderbyen.

7.22) Projektet *Vores hjem - Vores klima* sigter mod at opbygge netværk af boligforeninger, for at støtte udarbejdelsen af CO₂-planer på ejendomsniveau og på sigt planer for CO₂-neutralitet. Det er et projekt som indtil udgangen af 2009 har støtte fra PCA, men som kræver en langt større tidshorisont for at kunne udfoldes optimalt. Det fortjener derfor at blive fortsat i årene fremover.

7.23) Glødepæren står i nærmeste fremtid overfor at blive udfaset af el-spærepæren. Det vil give besparelser på el-forbruget, men det er en både miljømæssigt og lydkvalitetsmæssigt problematisk udvikling. Miljøpunkt vil derfor søge at tilvejebringe viden og erfaringer med LED-lys, som samtidig med, at det har et lavere energiforbrug pr. lysenhed end el-spærepærene, har en meget høj lyskvalitet.

Budget for 2010 Miljøpunkt Indre By-Christianshavn

23.10.2009

	note		
Driftstilskud fra Københavns Kommune	1	1.400.000	
Overført fra 2009	1	25.000	
Øvrige indtægter	2	350.000	
Indtægter i alt		1.775.000	1.775.000
Lønudgifter	3	930.000	
Øvrige personaleudgifter	4	100.000	
Kontorholdsudgifter	5	150.000	
Lokaleudgifter	6	200.000	
Etableringsudgifter	7	95.000	
Andre udgifter	8	50.000	
Administrationsudgifter i alt		1.525.000	1.525.000
Publikationer	9	10.000	
Aktiviteter/projekter	10	240.000	
Aktivitetsudgifter i alt		250.000	250.000
Renteudgifter		0	
Udgifter i alt		1.775.000	1.775.000
Resultat, overføres til 2011		0	0

Noter

1 Driftstilskud fra Københavns Kommune			
Driftstilskud		1.400.000	
Overført fra 2009 (køkken)	a)	25.000	
		1.425.000	1.425.000
2 Øvrige tilskud og indtægter			
Sponsor- og projektstøtte		250.000	
KK, støtte til klimaspecifikke arrangementer		100.000	
	b)	350.000	350.000
3 Løn			
Centerleder og sekretariatsmedarbejder		900.000	
Timeansat til Projekt Byens Grønne Glæder		30.000	
	c)	930.000	930.000
4 Personaleudgifter			

Personaleudgifter	100.000	
	100.000	100.000
5 Kontorholdsudgifter		
Diverse kontorholdsudgifter	50.000	
Fagbibliotek	20.000	
Bogholder & revision	80.000	
	150.000	150.000
6 Lokaleudgifter		
Husleje (inkl. el, vand, varme og rengøring)	200.000	
	200.000	200.000
7 Etableringsudgifter		
Lokale	30.000	
IT, printer, kopimaskine	40.000	
Køkken	25.000	
	95.000	95.000
8 Andre udgifter		
Bestyrelse og Forretningsudvalg	40.000	
Repræsentation	10.000	
Reklameudgifter	-	
	50.000	50.000
9 Publikationer		
Publikationer	10.000	10.000
10 Aktiviteter/projekter		
Aktiviteter med udgangspunkt i årsplan d)	240.000	240.000

- a) Hvis der overføres yderligere midler fra 2009, vil det være til allerede vedtagne og/eller igangsatte projekter.
- b) Der er budgetteret med en ekstern projektstøtte på i alt 350.000 kr. Dette er et forsigtigt skøn set i forhold til en opnået støtte i de sidste måneder af 2008 på omkring 250.000 kr. og i 2009 på omkring 700.000 kr. (+1,5 mio. kr. inklusive bevillinger til Klimabundmødet).
- c) Årsplan 2009 budgetterede med blot 1 fastansat. For 2010 er der tale om ~2½ fuldtidsansættelse, og dermed en langt større kapacitet til at gennemføre projekter, selvom det budgetmæssigt er henregnet under lønninger.
- d) Bestyrelsen igangsætter ikke projekter eller aktiviteter, som der ikke er finansiering til.

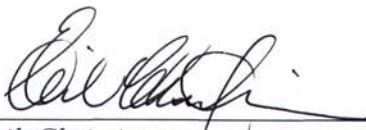

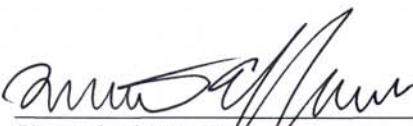
Årsplan og budget 2010 Miljøpunkt Indre By-Christianshavn

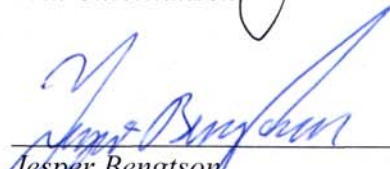
Undertegnede fra bestyrelsen for Miljøpunkt Indre By-Christianshavn bekræfter hermed Årsplan og budget for 2010 pr. 31. oktober 2010.

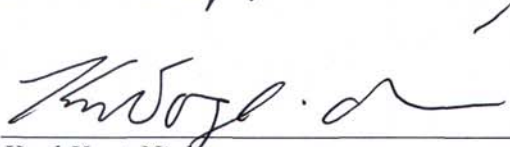

Alfred Christensen

Bent Lohmann

Erik Christiansen

Hamid Al Moust

Jesper Bengtson

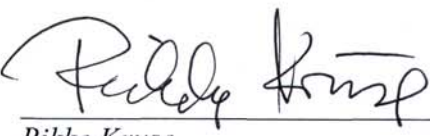

Karl Vogt-Nielsen

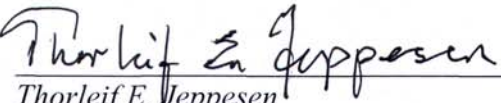

Kirsten Virring Andersen

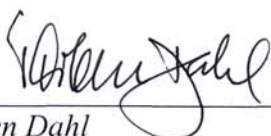

Marietta Bonnet

Merian Skouw-Rasmussen

Owen Prewett

Rikke Kruse

Thorleif E. Veppesen

Torben Dahl